

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

TOERISME

EKSAMENRIGLYNE

GRAAD 12

2017

Hierdie riglyne bestaan uit 9 bladsye en 5 bylaes.

INHOUDSOPGAWE

	Bladsy
1. INLEIDING	3
2. ASSESSERING IN GRAAD 12	4
2.1 Formaat van die vraestel	4
2.2 Kognitiewe eise in die vraestel	4
2.3 Struktuur van die vraestel	5
3. UITBREIDING VAN DIE INHOUD VIR GRAAD 12 (KABV)	6
4. SLOT	9
BYLAE A: AKSIEWERKWOORDE: BLOOM SE HERSIENE TAKSONOMIE	10
BYLAE B: LYS TERME WAT ALGEMEEN GEBRUIK WORD WANNEER VRAE OPGESTEL WORD	11
BYLAE C: LYS VAN AFRIKAANSE HANDBOEKE DEUR DBE GOEDGEKEUR	12
BYLAE D: TYDSONEKAART	13
BYLAE E: VOORBEELD VAN DIE MEERVOUDIGEKEUSE-ANTWOORDBLAD	14

1. INLEIDING

Die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) vir Toerisme beskryf die aard en doel van die vak Toerisme. Dit gee leiding aan die filosofie wat die basis is van die onderrig en assesserings van die vak in graad 12.

Die doel van hierdie Eksamenriglyne is om:

- Duidelikheid te gee oor die diepte en omvang van die inhoud wat in die graad 12 Nasionale Senior Sertifikaat (NSS) -eksamen in Toerisme geassesseer gaan word.
- Bystand te verleen aan onderwysers om leerders doelmatig vir die eksamens voor te berei.

Hierdie dokument gee aandag aan die finale graad 12 eksterne eksamens. Dit behandel op geen vlak die Skoolgebaseerde Assesering (SBA) en Praktiese Asseseringstake (PAT'e) nie.

Hierdie Eksamenriglyne moet gelees word saam met:

- Die *Nasionale Kurrikulumstelling (NKS) se Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV): Toerisme*
- Die *Nasionale Protokol vir Assesering: 'n Addendum tot die beleidsdokument, die Nasionale Senior Sertifikaat: 'n Kwalifikasie op Vlak 4 op die Nasionale Kwalifikasieraamwerk (NKR) rakende die Nasionale Protokol vir Assesering (Graad R–12)*
- Nasionale beleid met betrekking tot die program- en promosievereistes van die Nasionale Kurrikulumstelling, Graad R–12

2. ASSESSERING IN GRAAD 12

2.1 Formaat van die Toerisme-vraestel

- Die Toerisme-eksamen bestaan uit een 3 uur-vraestel van 200 punte.
- Die vraestel is in vyf VERPLIGTE afdelings ingedeel.
- Die nasionale Toerisme-vraestel word met gebruik van 'n spesifieke struktuur opgestel. Dit sal tot die voordeel van leerders strek om hulle met hierdie formaat vertrouwd te maak. Daar word aanbeveel dat onderwysers die formaat hieronder gebruik vir alle toetse en eksamens wat intern opgestel word.

Die tabel hieronder dui aan die struktuur van die vraestel aan.

AFDELING	VRAAG	ONDERWERP	PUNTE
A	1	Kortvrae (dek alle onderwerpe)	40
B	2	Kaartwerk en Toerbeplanning	50
	3	Buitelandsevaluta-verhandeling	
C	4	Toerismebesienswaardighede	50
	5	Kultuur-en Erfenistoerisme	
	6	Bemaking	
D	7	Toerismesektore	30
	8	Volhoubare en Verantwoordelike Toerisme	
E	9	Plaaslike, Streeks- en Internasionale Toerisme	30
	10	Kommunikasie en Kliëntediens	

2.2 Kognitiewe eise in die vraestel

Die vraestel maak voorsiening vir die verskillende leervermoëns van leerders met 'n reeks kognitiewe vlakke. Leerders kan vrae met laer-, middel- en hoër kognitiewe vlakke verwag.

Om leerders voldoende vir die kognitiewe eise van die finale eksamenvraestel voor te berei, is dit noodsaaklik dat onderwysers die kognitiewe eise van alle interne formele assesseringstake vir graad 10–12 volgens die vlakke wat in die KABV uiteengesit word, opstel. Meer komplekse leer sal tot hoër-orde denke lei. Onderwysers moet seker maak dat interne formele assesseringstake nie net 'weet wat'-vrae bevat nie, maar ook 'weet hoe'-vrae.

Die tabel hieronder dui die gewigstoekenning van die kognitiewe eise in die vraestel aan, soos in die KABV uiteengesit.

KOGNITIEWE VLAKKE	%	PUNTE
Laer orde: onthou	30	60
Middelorde: begrip en toepassing	50	100
Hoër orde: analiseer, evalueer en skep	20	40

Onderwysers, leerders en ouers moet daarop let dat daar gewoonlik 'n verband is tussen die punte wat vir 'n spesifieke vraag toegeken word en die kognitiewe eise daarvan. Leerders moet dit in gedagte hou wanneer hulle vrae beantwoord.

Wanneer vraestelle of enige ander formele assesseringstake opgestel word, moet eksaminators en onderwysers 'n ontledingstabel voltooi om te verseker dat die korrekte gewigstoekenning, volgens die kognitiewe vlakke in die *Nasionale Kurrikulumstelling (NKS) se Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV): Toerisme* uiteengesit, in die vraestel toegepas word.

2.3 Struktuur van die vraestel

In die tabel hieronder is die tydtoekenning bygevoeg om leerders te help om hulle tyd te bestuur sodat hulle die vraestel betyds kan voltooi.

AFDELING	VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	MINUTE
A	1	Kortvrae (dek alle onderwerpe)	40	40
B	2	Kaartwerk en Toerbeplanning	50	50
	3	Buitelandsevaluta-verhandeling		
C	4	Toerismebesienswaardighede	50	50
	5	Kultuur-en Erfenistoerisme		
	6	Bemaking		
D	7	Toerismesektore	30	30
	8	Volhoubare en Verantwoordelike Toerisme		
E	9	Plaaslike, Streeks- en Internasionale Toerisme	30	30
	10	Kommunikasie en Kliëntediens		

- Alle die vrae is verpligtend.
- Leerders moet aangemoedig word om die vraestel deur te lees voordat hulle begin skryf.
- Wanneer leerders toegelaat word om te begin skryf, moet hulle vinnig enige gedagtes of idees wat oor sekere vrae by hulle opgekom het agterin die antwoordeboek neerskryf. Die neerskryf van idees kan 'n nuttige geheuesneller wees wanneer die werklike vrae beantwoord word.
- Lees al die opskrifte en instruksies noukeurig deur. Leerders moet betrokke raak by hulpbronne, soos gevallestudies, uittreksels, grafieke, kaarte, strokiesprente, prente, vloediagramme, 'infographics', woordwolke ens. Bestudeer die bronne en die vrae: 'Waaroor gaan dit?; Wat sê dit?; Met watter deel van my kennis hou dit verband?' Toepassing van die inhoud is een van die vaardighede wat vir die beantwoording van die Toerisme-vraestel vereis word.
- Leerders moet geleer word om die puntetoekenning in ag te neem wanneer die lengte van hulle antwoorde bepaal word.
- Leerders moet aangemoedig word om toerisme-terme en -konsepte in hulle antwoorde te gebruik.
- Netjiese, leesbare handskrif is noodsaaklik. Beantwoord in volsinne, tensy anders aangedui.
- Leerders moet aangemoedig word om genoeg tyd aan die einde van die eksamen te los om oor hul antwoorde te besin. Korrigerings van swak uitdrukking, spelling en die nagaan van berekening sal tot hul voordeel wees.
- Geen punte sal toegeken word vir slegs 'ja'/'nee' nie; punte sal toegeken word vir die motivering van die antwoord.
- Die graad 12-Toerisme-vraestel is die finale eksamen van die driejaar-VOO-fase en inhoud wat in graad 10 en 11 gedek is, sal gebruik word om die diepte van die leer in hierdie fase te eksamineer.

AFDELING A: KORTVRAE (Die antwoordblad vir AFDELING A is op bladsy 3 van die nasionale antwoordeboek ingesluit. BYLAE E van hierdie riglyne is 'n voorbeeld daarvan.)

Hierdie afdeling sal kortvrae soos meervoudigekeuse-vrae, pasitems (KOLOM A/KOLOM B), kies die korrekte woord uit die opsies gegee, gee die korrekte woord, kaartwerk, grafieke, geheuekaarte, prente, toerisme-logo's, strokiesprente, 'infographics' en woordwolke bevat. Ken die toerismeterminologie en afkortings/akronieme goed; dit kan in hierdie afdeling geassesseer word. Daar is geen WAAR/ONWAAR-items nie.

Leerders moet daarvan bewus gemaak word dat, strydig met die algemene opvatting, hierdie afdeling nie noodwendig as die 'maklike' deel van die vraestel beskou kan word nie. Vrae wat met die eerste oogopslag eenvoudig lyk, kan moontlik deeglike oorweging vereis. Oorweeg die afleiers in die meervoudigekeuse-vrae sorgvuldig.

Alle onderwerpe en subonderwerpe in die graad 12-KABV kan in hierdie afdeling geassesseer word, graad 10- en 11-inhoud, wat as fundamentele, onderliggende kennis beskou word, kan hierby ingesluit kan word. Vrae kan ook geformuleer word om die verskillende vlakke van kognitiewe vereistes te dek.

AFDELING B, C, D en E

Hierdie afdelings assesseer individuele onderwerpe in meer diepte en sal gewoonlik meer omvattende en, in sommige gevalle, meer diepgaande antwoorde van leerders vereis.

Vrae in hierdie afdelings kan bronne, soos kaarte, grafieke, tabelle, prente, logo's, vloeiagramme, uittreksels, gevallestudies, strokiesprente, 'infographics' en woordwolk, insluit. Dit sal tot leerders se voordeel wees as hulle aan soveel as moontlik van hierdie hulpbronne in die formele interne assesseringstake blootgestel word.

Die vraestel sal nie net die leerders se kennis van die onderwerpe se inhoud assesseer nie, maar ook hul vermoë om meer komplekse begrip en probleemoplossingvaardighede te toon. Leerders kan gevra word om te verduidelik, te motiveer, te staaf, te interpreteer, toe te pas en te redeneer.

Vrae kan met '**Gee jou standpunte oor ...**'; '**Verduidelik waarom ...**'; '**Bespreek hoe ...**'; '**Lewer kommentaar oor ...**'; '**Stel ... voor ...**'; '**Analiseer/Ontleed ...**'; '**Evalueer ...**'; '**Stem jy saam ...**'; '**Maak aanbevelings oor ...**'; '**Regverdig/Motiveer/Staaf ...**'; '**Na jou mening...**'; '**Redeneer vir of teen ...**'; ens. begin. Hierdie vrae vereis hoër-orde-denkvaardighede en leerders moet **krities** en **kreatief dink** of **probleme oplos**.

Hierdie afdelings sal ook vrae bevat wat **paragraaf-tipe antwoorde** vereis. Daar word aanbeveel dat leerders opgelei word om paragraaf-tipe antwoorde te skryf.

3. UITBREIDING VAN DIE INHOUD VIR GRAAD 12 (KABV)

'n Uitbreiding van die inhoud en konteks wat in die assessering van die onderwerpe vir Toerisme ingesluit word hieronder gegee. Hierdie afdeling moet saam met die Toerisme-KABV (Afdeling 3 en 4) gelees word.

AFDELING A: KORTVRAE	40 punte
VRAAG 1	
Vrae in hierdie afdeling sal die inhoud volgens kennis, begrip en toepassing assesseer.	
AFDELING B: (TWEË vrae)	50 punte
Leerders sal 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar vir hierdie afdeling nodig hê.	
VRAAG 2: KAARTWERK EN TOERBEPLANNING	
Leerders kan vrae oor die volgende verwag:	
Toerplanne en roetebeplanning, die opstel van 'n daaglikse toerplan, die opstel van 'n toerbegroting, veiligheid, gesondheid, reisdokumentasie, wêreldtydsone en berekening van wêreldtye wanneer daar tussen lande gereis word.	
Algemene kommentaar:	
Die tydsonekaart (BYLAE D) wat saam hierdie riglyne verskaf word, moet vir die interpretasie en begrip van tydsone gebruik word.	
Daar word nie van leerders verwag om te weet watter lande dagligbesparingstyd (DBT) toepas nie, maar hulle moet vanaf die gegewe scenario/tabel kan bepaal in watter gevalle DBT toegepas moet word. Hulle moet die invloed van tydsone en DBT op reisbeplanning en reise verstaan.	
Leerders moet alle berekenings toon. Punte sal toegeken word vir elke stap wat in die berekenings gebruik word. Daar word aanbeveel dat leerders hulleself met die formaat van tydsoneberekenings in die uit memoranda van vorige vraestelle vertrou maak.	
Leerders moet vertrou wees met bedryfsterme, bv. lugdiensterme, soos oorstaantyd, reisonderbrekingstyd en +1, wat na die volgende dag op 'n lugdiensskedule verwys.	

Leerders moet blootgestel word aan aktuele wêreldgesondheidskwessies wat 'n invloed op reise na die bestemming sal hê. Ken die aanbevole stappe/voorsorgmaatreëls wat gedoen en getref moet word met die mees onlangse uitbreek van siektes.

Gesondheids- en veiligheidsvoorsorgmaatreëls vir toeriste ten opsigte van onvoorsiene gebeure moet bespreek word deur onlangse inligting te gebruik.

Leerders moet blootgestel word aan die jongste neigings/patrone ten opsigte van reisdokumente, doeane en die invloed hiervan op internasionale inkomende en uitgaande reise.

VRAAG 3: BUITELANDSEVALUTA-VERHANDELING

Leerders kan vrae oor die volgende verwag:

Buitelandsevaluta-verhandeling

Algemene kommentaar: Die impak/invloed van die geldeenheidskommeling of -wisseling op reise. Gebruik slegs wisselkoerse wat as 1 eenheid van buitelandse valuta = waarde in rand, d.i. 1USD = R13,50 uitgedruk word. Sakrekenaars mag gebruik word vir bewerkings – afgerond tot twee desimale, bv. R74,56.

Leerders moet alle berekenings toon. Leerders moet weet wanneer om bankaankoopkoers (BAK) en die bankverkoopkoers (BVK) vir berekenings te gebruik. Leerders moet 'n wisselkoerstabel kan gebruik en interpreteer om vrae oor FOREX te beantwoord.

- Wisselinge/Skommeling) van die rand teenoor belangrike geldeenhede
- Die redes vir die skommelings/wisselinge in wisselkoerse ken en die impak wat dit op internasionale inkomende en uitgaande reise het

AFDELING C (DRIE vrae)

50 punte

VRAAG 4: TOERISMEBESIENSWAARDIGHEDE

Leerders kan vrae oor die volgende verwag:

Internasionale wêreldikone en -besienswaardighede, soos in die lys op bladsy 35 van die KABV.

Algemene kommentaar:

Leerders moet onderskei tussen 'n besienswaardigheid en 'n ikoon en die jongste statistiek, wat in die vorm van grafieke, tekste en tabelle aangebied word, kan interpreteer en evalueer. Leerders kan verwag om geassesseer te word oor die ligging van ikone/besienswaardighede op 'n wêreldkaart (land, stad/dorp/gebied), rede(s) waarom dit 'n ikoon/besienswaardigheid is en 'n unieke kenmerk wat dit 'n ikoon/besienswaardigheid maak.

Uit gevallestudies, scenario's, uittreksels, ens., wat verskaf word, moet leerders hulle kennis kan verbind met/toepas op die faktore en kenmerke wat tot 'n suksesvolle toerismebesienswaardigheid of ikoon bydra.

Onderwysers moet seker maak dat leerders blootgestel word aan beeldmateriaal van ikone/besienswaardighede bo en behalwe teoretiese feite soos deur die KABV vereis. Moedig leerders aan om 'n woordelys van woorde/terme, wat op ikone en besienswaardighede betrekking het, te ontwikkel.

VRAAG 5: KULTUUR- EN ERFENISTOERISME**Leerders kan vrae oor die volgende verwag:**

Wêrelderfenisterreine

Algemene kommentaar:

Met gebruik van die jongste inligting moet leerders (onder meer) 'n beskrywing van al die Wêrelderfenisterreine (WET) in Suid-Afrika, hul liggings op 'n kaart van Suid-Afrika, en hoe hulle aan UNESCO-kriteria voldoen, kan gee. Hulle moet ook die logo/embleem kan herken en weet wat die hoof funksie en rol van UNESCO ten opsigte van die WET is. Onderwysers moet seker maak dat die jongste, opgedateerde inligting oor Wêrelderfenisterreine in Suid-Afrika onderrig word. Leerders moet ook die status van Wêrelderfenisterreine kan evalueer.

VRAAG 6: BEMARKING**Leerders kan vrae oor die volgende verwag:**

Die bemarking van Suid-Afrika as 'n toerismebestemming.

Die rol van Suid-Afrikaanse Toerisme (SATOerisme) in die bemarking van Suid-Afrika.

Algemene kommentaar:

Leerders moet die konsepte, kernmarkte en opkomende markte, verstaan en ook hoe hulle met die bemarking van Suid-Afrika as 'n toerismebestemming verband hou. Begrip van hierdie konsepte sal leerders help om vrae te beantwoord wat met hierdie onderwerp verband hou, bv. hoe die doelstellings van die PTGS ('DTGS') as grondslag gebruik word om die internasionale markte te verstaan en te ondersteun.

Leerders moet vertrou wees met:

- SATOerisme se handelmerkbeeld (logo) en kernbesigheid
- Befondsing vir bemarkingsdoeleindes – die rol van TOMSA en die TBRSA
- Verskeie platforms waar Suid-Afrika bemark word as 'n voorkeurbestemming

AFDELING D: (TWEË vrae)**30 punte****VRAAG 7: TOERISESEKTORE****Leerders kan vrae oor die volgende verwag:**

Professionele beeld in die toerismebedryf, diensvoorwaardes en die doel en waarde van 'n gedragskode.

Algemene kommentaar:

Eksaminators kan 'n verskeidenheid bronne gebruik en daar sal van leerders verwag word om die inligting te interpreteer en toe te pas. Daar word nie van leerders verwag om enige wetgewing te memoriseer nie.

VRAAG 8: VOLHOUBARE EN VERANTWOORDELIKE TOERISME**Leerders kan vrae oor die volgende verwag:**

Die drie pilare van volhoubare toerisme, korporatiewe maatskaplike belegging (KMI) in toerisme, verantwoordelike toerisme en toeriste.

Algemene kommentaar:

Die drie pilare van volhoubare toerisme is 'n uitdagende onderwerp. Dit is dus noodsaaklik dat die basis, d.i. die terminologie en konsepte wat met hierdie afdeling verband hou wat in graad 10 onderrig is, deeglik hersien en beklemtoon word. Leerders moet 'n begrip van die konsep en agtergrond van die driedubbele-slotreël-benadering kan demonstreer.

Daar sal van leerders verwag word om hulle kennis op verskeie bronne wat gegee is, toe te pas om aanbevelings te maak en oplossings te gee oor hoe om die driedubbele-slotreël in 'n toerismebesigheid te implementeer.

Leerders moet die rol van korporatiewe maatskaplike belegging ('CSI'), soos dit deur besighede en organisasies beoefen word, krities kan evalueer en assesseeer.

Onderwysers moet voorbeelde van maatskappye se inisiatiewe op die internet en gedrukte media gebruik. Inligtingsbronne oor verantwoordelike toerisme, bv. *Verantwoordelike Toerisme Handboek*, FTSA/FTT-webwerf, *Gauteng Verantwoordelike Toerisme handboek*, ens.

AFDELING E: (TWEË vrae)**30 punte****VRAAG 9: PLAASLIKE, STREEKS- EN INTERNASIONALE TOERISME****Leerders kan vrae oor die volgende verwag:**

Wêreldgebeure van internasionale belang, politieke situasies en onvoorsiene gebeurtenisse van internasionale belang, vorms van betaling wanneer internasionaal gereis word, buitelandse markaandeel en statistiek oor inkomende internasionale toerisme.

Algemene kommentaar :

Leerders het nie nodig om die gebeure as sodanig te bestudeer nie, slegs voorbeelde van wêreldgebeure van internasionale belang word vereis. Leerders moet die uitwerking wat hierdie gebeure op toerisme (plaaslike, streek- en internasionaal) het, kan aflei. **Die jongste inligting moet in die media gekry word.**

Leerders het nie nodig om die politieke situasies en onvoorsiene gebeure te bestudeer nie. Fokus op die impak wat hierdie situasies en gebeure op internasionale toerisme en die ekonomie van die betrokke land het. Dit is belangrik om te verseker dat leerders van onlangse voorbeelde bewus is.

Buitelandse markaandeel en statistiek: Leerders moet sleutelkonsepte, soos inkomende toeriste; buitelandse markaandeel; kernmarkte; nuwe markte; bestaande markte; bronmarkte; toeriste-aankomste en ontluikende markte, ken.

Wanneer toerisme-aankomsstatistiek geassesseer word om buitelandse markaandeel te bepaal, kan van leerders verwag word om grafieke en statistiese inligting oor lande van oorsprong, tipes toeriste en hul belange te interpreteer. Hulpbronne: Internet; Statistiek Suid-Afrika; Suid-Afrikaanse Toerisme (jaarlikse toerismeverslae); reisjoernale en tydskrifte en provinsiale toerisme-owerhede.

VRAAG 10: KOMMUNIKASIE EN KLIËNTEDIENS**Leerders kan vrae oor die volgende verwag:**

Metodes om kliëntetevredenheid te kry en om kliëntetevredenheid te meet.

Algemene kommentaar:

Leerders kan gevra word om inligting uit uittreksels, prente, spotprente, ens. te interpreteer en toe te pas.

Onderwysers word aangeraai om die DBE se goedgekeurde handboeke te gebruik wat voldoen aan die vereistes van die KABV vir Toerisme. Verwys na die lys goedgekeurde handboeke op BYLAE C.

Die toerismebedryf is 'n dinamiese bedryf wat voortdurend verander. Onderwysers moet op die hoogte bly van die nuutste ontwikkelings en neigings in die toerismebedryf aangesien vrae oor ontwikkelings en neigings in die vraestel kan voorkom.

4. SLOT

Hierdie Eksamenriglyne-dokument is bedoel om die assesseringsaspirasies wat in die KABV-dokument voorgestaan word, te verwoord. Dit is derhalwe nie 'n plaasvervanger van die KABV-dokument, wat onderwysers vir onderrig moet gebruik, nie.

Kwalitatiewe kurrikulumdekking, soos uiteengesit in die KABV, kan nie oorbeklemtoon word nie.

BYLAE A**AKSIEWERKWOORDE: BLOOM SE HERSIENE TAKSONOMIE**

	KOGNITIEWE VLAKKE	VERMOËNS
1	Onthou (oppervlakkige begrip: uithaal van feitlike antwoorde, toets herroep en herkenning)	Herroep van feite, konsepte, veralgemening, terminologie, name, ens.
2	Verstaan oorsit/omskakel, interpretasie/vertolking en gevolgtrekkings)	Die vermoë om feitlike kennis te interpreteer en om te skakel, om leermateriaal te herorganiseer
3	Toepassing (weet wanneer om toe te pas; hoekom toegepas moet word; herken oordragspatrone na nuwe, onbekende situasies of situasies wat 'n nuwe invalshoek vir leerders het)	Die vermoë om bestaande kennis op nuwe of soortgelyke probleme toe te pas om die probleem op te los
4	Ontleding (breek af in dele, vorms)	Die vermoë om elemente van 'n georganiseerde geheel gestruktureerde situasie in dele af te breek en te identifiseer.
5	Evaluering (volgens vasgestelde kriteria, en noem waarom)	Die vermoë om die waarde en akkuraatheid van gegewe materiaal teen vasgestelde kriteria te beoordeel
6	Skep (kombineer elemente in 'n patroon wat nie voorheen bestaan het nie)	Die vermoë om te ontwerp, te debatteer, besluitnemingssituasies

Vlak	DENKVAARDIGHEID BENODIG	AKSIEWERKWOORD
1	KEN terminologie, definisies, formules, volgordes, tendense/neigings, metodes, teorieë, oorsake, ens.	Noem/Gee
		Beskryf
		Benoem (Byskrifte)/Dui aan
		Definieer
		Stel/Maak 'n skets
2	BEGRIP weerspieël deur interpretasie, omskakeling, ekstrapolasie, ens.	Identifiseer
		Verduidelik/Verklaar
		Vergelyk
		Onderskei
3	TOEPAS van beginsels, metodes, teorieë, ens. wat voorheen bemeester is	Voorspel
		Identifiseer
		Bereken/Herlei/Omskakel
		Vergelyk
		Ondersoek/Bestudeer
4	ANALISEER elemente, verhoudings, beginsels van klassifikasie/indeling, ens.	Illustreer
		Selekteer/Kies/Identifiseer
		Analiseer/Vergelyk
		Bespreek
5.	EVALUEER logiese samehang van materiaal, bestudeer praktiese toepassing, ens.	Verduidelik
		Evalueer/Beveel aan
		Vergelyk
		Identifiseer kriteria vir bespreking
6.	SKEP deur middel van gevolgtrekking/herleiding van abstrakte verhouding, voorstel van nuwe metodes en maniere van klassifikasie, ens.	Krities ...
		Rangskik/Volgorde
		Stel voor/Los op/Beveel aan/Voorspel/Skep/Ontwikkel

BYLAE B

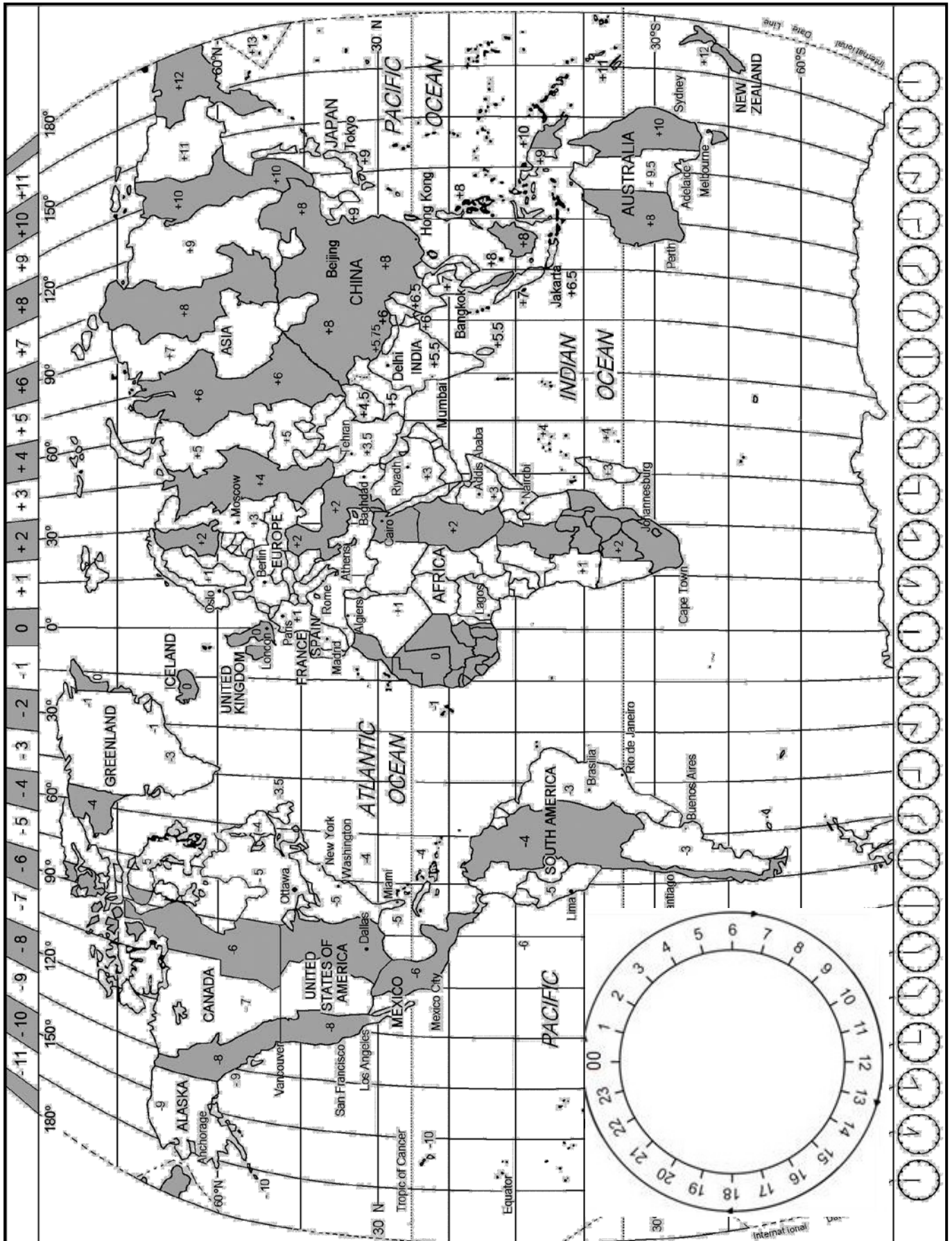
Die volgende is 'n lys terme wat oor die algemeen gebruik word wanneer vrae opgestel word:		
1.	Beskryf	Skryf die eienskappe/kenmerke van iets op 'n logiese en goed gestruktureerde wyse neer
2.	Bespreek/Beredeneer	Ondersoek en stel die aspekte van die saak of stelling krities
3.	Vergelyk	Lig ooreenkomste en verskille uit. Die leerder moet NIE eers een saak beskryf of bespreek dan na die volgende saak gaan NIE.
4.	Rangskik/Orde (Volgorde)	Plaas konsepte, stellings of beskrywings volgens 'n bepaalde kriterium in volgorde
5.	Identifiseer/ Selekteer (Kies)	Identifiseer die belangrikste eienskappe/kenmerke van die saak
6.	Weergee/Uitbeeld/ Maak 'n skets	Gee inligting sonder bespreking of kritiek, óf in woorde óf in die vorm van 'n vloeiagram, tekening of tabel
7.	Evalueer/Bespreek krities	Assesseer die basis/grondslag van 'n spesifieke uitgangspunt of kriterium. Die sterk en swak punte moet uitgelig word nadat die feite en/of standpunte oorweeg is.
8.	Beplan	Beplan 'n metode/modus operandi, bv. 'n eksperiment
9.	Noem/Gee	Maak 'n lys van die basiese feite sonder bespreking
10.	Verduidelik/Verklaar	Maak duidelik, stel dit eenvoudig sodat die leser kan verstaan. Blote noem of stel van feit is nie voldoende nie.
11.	Benoem (Byskrifte)	Byskrif vir 'n skets of 'n diagram
12.	Analiseer	Deel in onderafdelings/onderdele/elemente en verduidelik die verhouding/verband
13.	Onderskei	Lig die besonderhede wat een ding van 'n ander onderskei uit (verskille)
14.	Voorspel	Voorsien/Verwag wat sou gebeur
15.	Opsom	Lig kortliks die belangrikste aspekte van die hele kwessie/inhoud uit, maar die kern moet behoue bly – gee 'n oorsig.
16.	Bereken	Pas rekenkundige en wiskundige reëls toe om by 'n antwoord uit te kom

BYLAE C**LYS VAN GOEDGEKEURDE AFRIKAANSE HANDBOEKE VIR TOERISME-KABV**

	HANDBOEK	UITGEWER
1	<i>Verken Toerisme Graad 12</i>	Maskew Miller Longman
2	<i>Oxford Suksesvolle Toerisme Graad 12</i>	Oxford University Press
3	<i>Almal verstaan Toerisme Graad 12</i>	Macmillan S Africa
4	<i>Top Class Toerisme Graad 12</i>	Schuter & Shooter
5	<i>Via Afrika Toerisme Graad 12</i>	Via Afrika

BYLAE D

DIE TYDSONEKAART WAT IN DIE NASIONALE EKSAMENVRAESTEL GEBRUIK WORD.

BYLAE E

VOORBEELD VAN DIE MEERVOUDIGEKEUSE-ANTWOORDBLAD IN DIE NASIONALE ANTWOORDEBOEK

MULTIPLE-CHOICE ANSWERS/MEERVOUDIGEKEUSE-ANTWOORDE

CENTRE NUMBER SENTRUMNOMMER							
--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

EXAMINATION NUMBER EKSAMENNOMMER												
-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

QUESTION/VRAAG:	
-----------------	--

**Candidates must write the question number in the column for subquestion number./
Leerders moet die vraagnommer in die kolom vir subvraagnommer skryf.**

Subquestion no. Subvraagnr.	Subquestion no. Subvraagnr.				Indicate your choice with an 'X' Dui jou keuse met 'n 'X' aan				
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D
	A	B	C	D		A	B	C	D